

We kennen het allemaal: een gesprek dat hopeloos verzandt in feiten en details, conflicten die telkens weer de overhand nemen, een probleem dat maar niet opgelost raakt of cliënten die weinig met de gesprekken lijken te doen. Ondanks alle theorieën en methodische ingangen blijft hulpverlening mensenwerk. Er bestaan hier geen toverformules, geen wonderpillen of ideale oplossingen. Wat rest is een gezamenlijk zoekproces waarin hulpverleners en hun cliënten betekenis op elkaar afstemmen, de grenzen en mogelijkheden van andere perspectieven verkennen en nieuwe interacties exploreren. Soms gaat dat bijna vanzelf en soms helemaal niet.

Wanneer gesprekken lastig worden, de hulpverlener de hoop verliest en de druk van de buitenwereld toeneemt, is reflectie over de vraag 'Wat gebeurt hier?' niet zo gemakkelijk, maar wel noodzakelijk. Fricties, impasses of schijnbaar niet beïnvloedbare moeilijkheden vragen van hulpverleners om een stap terug te zetten, hun eigen aannames onder de loep te nemen en hun theoretische en methodische ingangen opnieuw te ijkten.

De bijdragen in dit nummer ondersteunen dit fijnmazig reflectieproces. Ze belichten wat er gebeurt in de hulpverleningsrelatie als er niets lijkt te veranderen en hoe je breed kan blijven kijken als dat niet zo vanzelfsprekend is.

Sarah Vanderhofstadt schreef een vervolg op haar vorige artikel. Waar ze in het eerste artikel spreekt over rollen die hulpverleners kunnen innemen, richt ze zich in deze bijdrage op de therapeutische positionering. Om machteloosheid en impasses in hulpverleningsrelaties te begrijpen, vertaalt ze het psychoanalytische concept 'overdracht' naar een systemisch kader. Volgens Vanderhofstadt is het onderkennen en kunnen benoemen van wat er tussen een hulpverlener en cliënt gebeurt cruciaal om therapeutische ingangen te vinden die verandering in de leefwereld van cliënten kunnen initiëren.

Lisa Bernaerts beschrijft wat chronische pijn met patiënten en hun omgeving doet. Op basis van wetenschappelijke literatuur focust zij met name op de impact van pijnklachten op het sociale zelf van patiënten. Bernaerts toont dat hulpverleningsgesprekken over meer gaan dan over pijn alleen. Zij biedt hulpverleners een stevig kompas om uit een adviserende positie te blijven en gesprekken breedsporig en boeiend te houden.

In de *Column* vertelt **Karen Aerden** over gesprekken met een cliënt die over niets bijzonders gaan. Na vijf jaar twijfelen en luisteren naar verhalen over bomen, een moestuin en andere banaliteiten, krijgt ze bij de afronding van de gesprekken te horen wat werkte.

In de rubriek *Schijnwerper* een bijdrage van **Minne Henau**. Zij laat zien welke invloed beeldvorming heeft op zowel de organisatie van de psychosezorg als de identiteit en het welbevinden van mensen met een psychose(gevoeligheid). Henau werd geïnspireerd door twee pas verschenen boeken waarin psychose benaderd wordt als een existentiële worsteling. Op basis hiervan houdt zij een pleidooi voor hulpverlening waarin de zoektocht naar gedeelde betekenissen en verbinding centraal staat en gesprekstherapie tot de behandelmogelijkheden blijft behoren.

In de boekenrubriek worden dit keer boeken belicht die achtereenvolgens ingaan op de behandeling van trauma, depressie en hoog conflict na scheiding. Kris Decraemer bespreekt het boek *Interpersoonlijke psychotherapie bij posttraumatische stressstoornis – Een nieuwe vorm van traumabehandeling*, geschreven door John C. Markowitz. Volgens Decraemer een boek waarin een handzame werkwijze gepaard gaat met een al te optimistische visie over de effecten ervan.

Birgit Bongaerts recenseert *Het nut van angst en somberheid – Inzichten uit de evolutionaire psychiatrie*. Volgens haar is de auteur, Randolph M. Nesse, een evolutionair psychiater die wars is van eenvoudige samenhangen en mensen ziet als betekenisgevende wezens in staat tot reflectie, ook bij indringend lijden. En als laatste bespreekt Lies Vandenberghe het boek van Lieve Cottyn. *Complexe scheiding – Uit de maalstroom van conflict*. Volgens Vandenberghe is het een boek met een duidelijke focus. De welomschreven visie is zeker niet alomvattend, maar levert hulpverleners een schat aan bruikbare methodieken en ingangen: een naslagwerk voor als zij mee vastdraaien in de strijd.

Veel zomers leesplezier,
Ellen Reijmers